

ВПЛИВ ІНТЕРНАЛЬНОЇ, ЕКСТЕРНАЛЬНОЇ ТА КОНАТИВНОЇ СКЛАДОВИХ ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСЬКОГО КОНФЛІКТУ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО НА ПРИЙНЯТТЯ ПРОФЕСІЙНИХ РІШЕНЬ

THE INFLUENCE OF INTERNAL, EXTERNAL AND CONATIVE COMPONENTS OF A POLICE OFFICER'S INTRAPERSONAL CONFLICT ON MAKING PROFESSIONAL DECISIONS

Метою статті є вивчення психологічних аспектів прийняття та реалізації рішень які є невід'ємною складовою проблеми діяльності як фундаментальної ланки права і психології. Важливість знання особливостей протікання психічних процесів, якостей, властивостей та станів особистості визначається значною роллю, яку вони відіграють в організації діяльності поліцейського. Характерною особливістю працівника поліції є її унікальна здатність приймати рішення у найскладніших умовах (висока невизначеність, наявність впливу багатьох незалежних чинників, дефіцит часу, висока відповідальність тощо). Однак саме в процесах прийняття рішення найчіткіше виявляються властиві суб'єктові специфічні особливості переробки інформації – «відхилення від раціональності». Це і нереалізованість суворо раціональних процедур рішення у зв'язку зі зменшенням можливостей оперативної обробки інформації, і обмеження можливого врахування імовірнісних характеристик ситуацій, і вплив емоційно-особистісних чинників, і деформація вибору під впливом внутрішньоособистісних переживань. Тому проблема прийняття рішень органічно пов'язана як з правовими, так і з психологічними проблемами і відіграє суттєву роль у практичній діяльності поліцейського. Процеси прийняття та реалізації рішень в професійній діяльності поліцейського – це складний за психологічним змістом тип професійних рішень, які приймаються в умовах дефіциту часу, інформації, ризику та протидії з боку криміналітету. Саме у цьому типі рішень найчіткіше виділені психологічні проблеми теорії вибору, вивчення якої має як теоретичне, так і практичне значення. Основним аргументом на користь вивчення цього явища є висока «ціна помилки» при прийнятті рішення в професійній діяльності поліцейського, за які доводиться розплачуватися як пересічним громадянам, так і працівникам правоохоронних органів. Отже важливим завданням юридичної психології є встановлення основних характеристик цих процесів, що суттєво полегшило б їх розуміння в інтересах удосконалення професійно-психологічної підготовки працівників поліції.

Між проблемою прийняття рішень, проблемою суб'єктивного вибору і психологією особистості є багато спільного. Їх об'єднують так звані вольові властивості особистості. Науковий інтерес до цих проблем зумовлений потребою з'ясування особистісної детермінації процесів прийняття рішень, а з іншого – розуміння того, що особистість не лише проявляється у виборі рішень, але й розвивається через цей вибір. Прийняття рішень залежить не тільки від об'єктивних обставин справи, але й від внутрішнього переконання суб'єкту, інших чинників, зокрема поточного психічного стану, настрою, актуальних переживань, психоло-

гічної характеристики процесів прийняття рішень.

Ключові слова: внутрішньоособистісний конфлікт, професійна діяльність, прийняття рішення, конативна складова, інтернальна складова, екстернальна складова.

The study of psychological aspects of decision-making and implementation is an integral part of the problem of activity as a fundamental link of law and psychology. The importance of knowing the peculiarities of the course of mental processes, qualities, properties and states of the individual is determined by the significant role they play in the organization of the police officer's activities. A characteristic feature of a police officer is the unique ability to make decisions in the most difficult conditions (high uncertainty, the influence of many independent factors, lack of time, high responsibility, etc.). However, exactly in the decision-making processes the subject-specific features of information processing - "deviation from rationality" - are most clearly revealed. This is the non-implementation of strictly rational decision-making procedures in connection with the reduction of operational information processing capabilities, and the limitation of the possible consideration of probabilistic characteristics of situations, and the influence of emotional and personal factors, and the deformation of choices under the influence of intrapersonal experiences. Therefore, the problem of decision-making is organically connected with both legal and psychological problems and plays a significant role in the practical activities of a police officer. Processes of decision-making and implementation in the professional activity of a police officer are a psychologically complex type of professional decisions that are made in conditions of shortage of time, information, risk and resistance from criminality. It is in this type of decisions that the psychological problems of the theory of choice are most clearly highlighted, the study of which has both theoretical and practical significance. The main argument in favor of studying this phenomenon is the high "cost of error" when making a decision in the professional activity of a police officer, for which both ordinary citizens and law enforcement officers have to pay. Therefore, an important task of legal psychology is to establish the main characteristics of these processes, which would significantly facilitate their understanding in the interest of improving the professional and psychological training of police officers.

There is much in common between the problem of decision-making, the problem of subjective choice and the psychology of personality. They are united by the so-called volitional properties of the individual.

Scientific interest in these problems is formed by the need to find out the personal determination of decision-making processes, and on the other hand, to understand that the personality is not only manifesting in the choice of decisions, but

УДК 159.9:351.74(477)
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2023.53.37>

Сашуріна О. Ю.
доктор філософії,
заступник декана факультету № 2,
Харківський національний університет
внутрішніх справ

also develops through this choice. Decision-making depends not only on the objective circumstances of the case, but also on the internal conviction of the subject, other factors, including the current mental state, mood, current experiences,

psychological characteristics of decision-making processes.

Key words: *intrapersonal conflict, professional activity, decision-making, conative component, internal component, external component.*

Постановка проблеми та її актуальність.

Специфіка впливу внутрішньоособистісного конфлікту поліцейського на процес прийняття та реалізацію рішень залежить від особливостей трьох взаємозалежних та певним чином узгоджених складових внутрішньоособистісного конфлікту: інтернальної (яка сприяє виникненню внутрішньоособистісного конфлікту), екстернальної (яка формує готовність до виникнення внутрішньоособистісного конфлікту поліцейського у випадку, якщо в конфлікті братиме участь той або інший фруструючий чинник) та конативної (яка розглядається як готовність, схильність суб'єкту діяти (реагувати) певним чином, що виникає в результаті передбачення ним певної ситуації і що забезпечує стійкий цілеспрямований характер діяльності).

Процес прийняття та реалізації рішень ми розуміємо як розумову діяльність поліцейського з вирішення задач попередження та розкриття злочинів, що здійснюється і розгортається з використанням психологічних процесів, якостей, властивостей особистості посадової особи під певним впливом внутрішньоособистісних переживань, які проявляються в інтернальних, екстернальних та конативних складових діяльності. Тобто важливою ознакою прийняття рішень поліцейським є синтез діяльнісних, індивідуальних та міжособистісних складових діяльності [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У зв'язку з проблемами професіоналізації особистості, внутрішньоособистісні конфлікти вивчалися такими вченими як: Г.В. Ложкін, О.А. Донченко, Т.М. Титаренко, М.І. Пірен, Н.І. Повакель та ін.

Мета статті полягає у дослідженні структурних компонентів внутрішньоособистісного конфлікту поліцейського. Та вплив цих компонентів на прийняття та реалізацію професійних рішень працівниками поліції.

Виклад основного матеріалу. Узагальнюючи дані емпіричного дослідження, можна констатувати, що особливостями впливу внутрішньоособистісного конфлікту на прийняття та реалізацію рішень поліцейського являється те, що інтернальний компонент виконує провідну функцію, а екстернальний та конативний виступають системоутворюючими.

Відповідно, нами були виділені три основних групи досліджуваних, які відрізняються за специфікою прийняття рішення в умовах внутрішньоособистісного конфлікту. Умовно ми їх позначили як адаптаційну, перспективну та

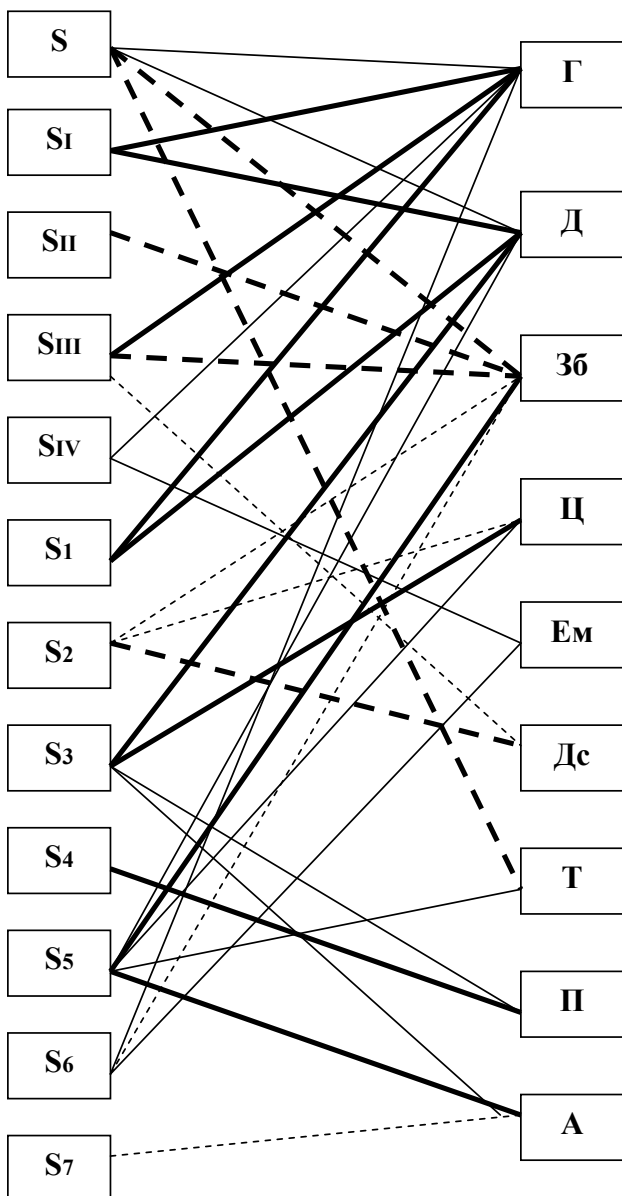
розвинену. Вважаємо необхідним розкрити сутність кожній з них.

Адаптаційна група. Передбачає початковий рівень професійних знань, вмінь та навичок. Стаж перебування в МВС не перевищує трьох років. Особливості прийняття та реалізації рішень в умовах внутрішньоособистісного конфлікту визначаються інтернальним компонентом, а саме, типом акцентуації характеру та особливостями ставлення до себе. Високий ризик негативного впливу внутрішньоособистісного конфлікту на прийняття та реалізацію рішень діагностовано у поліцейських зі збудливими, циклотимними, дистимними, тривожними та афективно-екзальтованими рисами.

Як показано на малюнку 1. Збудливий тип характеру продукує позитивні зв'язки з показником самозвинувачення (S_5) ($p \leq 0,01$); присутність таких рис, як імпульсивність, роздратованість, брутальність призводить до постійних ускладнень у стосунках з оточенням та екстерналізації внутрішніх конфліктних станів. Рефлексування процесів взаємодії з іншими в кінцевому результаті виявляється у негативному образі «Я», самозвинувачення у руйнуванні взаємовідносин (S_5) ($p \leq 0,01$) та суттєво впливає на імпульсивність прийняття рішень.

Циклотимні риси (Ц) у представників адаптаційної групи позитивно пов'язані з показниками самоприйняття (S_3) ($p \leq 0,01$), самозвинувачення (S_5) ($p \leq 0,05$) та негативно – з показником відношення інших (S_2) ($p \leq 0,05$). Цикличністю настрою чітко відображається у амбівалентності зв'язків. Циклотимний тип складає певні труднощі прийняття та реалізації рішень в період субдепресії, пов'язані з перепадами у його настрої, нестійкістю інтересів та прагнень з боку самого поліцейського цього типу, та недостатком терпіння, прийняття, розуміння з боку оточуючих. Тому закономірним є те, що риси цього типу пов'язані з очікуванням негативного відношення інших, що й створює підстави для формування внутрішньоособистісного конфлікту та недостатньої адекватності рішень у субдепресивній фазі.

Дистимний тип (Дс) негативно корелює з показниками очікування позитивного відношення від інших (S_{III}), (S_2) ($p \leq 0,05$), ($p \leq 0,01$). Наявність зворотного зв'язку між цими показниками пояснюється наявністю таких характерних рис як відгородженість, відчуженість, замкненість, що створює передумови для погіршення відносин з оточуючими. Вважаємо, що внутрішньоособистісний конфлікт

Рис. 1. Кореляційна плеяда показників самовідношення та акцентуацій характеру поліцейських до 3 років стажу служби в МВС

Примітка: (S)-інтегральний показник «Я», (S_I)-самоповага, (S_{II})-аутосимпатія, (S_{III})-очікування позитивного відношення від інших, (S_{IV})-самоінтерес, (S₁)-самовпевненість, (S₂)-відношення інших, (S₃)-самоприйняття, (S₄)-самокерівництво, самопослідовність, (S₅)-самозвинувачення, (S₆)-самоінтерес, (S₇)-саморозуміння, (Г)-гіпертимний тип, (Зб)-застрягаючий, (Ем)-емотивний, (П)-педантичний, (Т)-тривожний, (Ц)-циклотимний, (Д)-демонстративний, (В)-збудливий, (Дс)-дистимний, (А)-афективно-екзальтований.

та процес прийняття рішень у представників цього типу протікає за дисфорійним типом.

Показник тривожного типу (Т) негативно пов'язаний з інтегральним показником самовідношення «Я» (S) ($p \leq 0,01$) та позитивно – з показником самозвинувачення (S₅) ($p \leq 0,05$).

Невпевненість, відчуття власної малозначущості, що у характері поліцейських з роками стажу служби в МВС виражається у неприйнятті себе, негативному «Я-образі» та суттєвому гальмуванні оперативного прийняття або реалізації необхідних рішень.

Самозвинувачення можуть суттєво загострюватися у зв'язку зі схильністю до почуття провини, що є невід'ємною рисою тривожного типу.

Афективно-екзальтовані риси (А) позитивно корелюють з показниками самоприйняття (S₃) ($p \leq 0,05$) та самозвинувачення (S₅) ($p \leq 0,01$) та негативно – з показником саморозуміння (S₇) ($p \leq 0,05$), що відповідає тонкій емоційній організації цього типу, яка й породжує бурхливі та амбівалентні почуття, заважає адекватному сприйняттю себе та розумінню й створює підстави для розвитку внутрішньоособистісного конфлікту. Особливо помітно ця амбівалентність відбивається на необхідності швидко та одноосібно прийняти значуще рішення. Ризик виникнення внутрішньоособистісного конфлікту незначний, але, як показує діагностична картина представників цього типу, він може бути спровокований непослідовністю та низкою невдач, які можуть переслідувати молодих фахівців у перші три роки роботи в МВС.

Емоційні стани представників адаптаційної групи, як складові інтернального компонента, також суттєво впливають на специфіку внутрішньоособистісного конфлікту та на прийняття рішення. Внутрішні емоційні стани, які мають негативний відтінок виражені сильно та домінують порівняно з внутрішніми емоційними станами, що не мають впливово руйнівного значення для особистості. Зокрема, внутрішній конфлікт, під яким ми розуміємо відчуття внутрішньої напруженості, розладу з самим собою; внутрішній вакуум, під яким ми розуміємо відчуття внутрішньої пустоти, відсутність інтересу до будь-чого; внутрішня тривога та тоска й пригніченість у даній вибірці виражені сильно, складають загально небезпечний емоційний фон, який може здійснювати емоційну трансформацію поведінки працівника МВС в бік емоційної апатії, що суттєво знижує регуляторні можливості організму й створює серйозні підстави щодо миттєвості та чіткості прийняття рішення.

Диференціація зовнішніх проявів суттєво зменшена порівняно з внутрішніми. На наш погляд, подібний розподіл створює умови для неможливості (або відсутності чи несформованості навичок) екстерналізації накопиченого внутрішнього емоційного потенціалу. Відсутність або несформованість навичок подібної емоційної екстерналізації внутрішніх станів є прямим шляхом щодо формування внутрішньоособистісного конфлікту як стійкої схильності. Диференціація вираженості

станів внутрішнього дискомфорту у поліцейських адаптаційної групи до 3 років майже не помітна. Подібна тенденція дозволяє припустити, що індивідуальний стиль прийняття та реалізації рішень в адаптаційній групі ще не сформований та в більшості визначається інтернальним компонентом.

Перспективна група. Передбачає достатній рівень професійних знань, вмінь та навичок. Стаж перебування поліцейських в МВС не перевищує п'яти років. Особливості прийняття та реалізації рішень в умовах внутрішньоособистісного конфлікту визначаються інтернальною та частково екстернальною компонентами, а саме, типом акцентуації характеру, особливостями ставлення до себе та актуальними умовами зовнішньої соціальної ситуації. На малюнку 2. показник збудливого типу (Зб) негативно корелює з інтегральним показником самовідношення «Я» (S) ($p \leq 0,05$), показниками аутосимпатії (S_{II}) ($p \leq 0,01$), самоінтересу (S_{IV}) ($p \leq 0,05$) та позитивно – з показником самозвинувачення (S_5) ($p \leq 0,05$). Цей комплекс зв'язків практично ідентичний тому, що встановлений у адаптаційній групі поліцейських. Вважаємо, що зв'язки з особливостями самовідношення, притаманні рисам збудливого типу, або не зазнають впливу з боку професійно значущих особливостей, або цей вплив відбувається раніше, під час навчання. Ризик формування зовнішньої конфліктності, її переростання у внутрішньоособистісний конфлікт та підвищена імпульсивність у прийнятті та реалізації рішень залишається.

Циклотимні риси (Ц) негативно пов'язані з інтегральним показником самовідношення «Я» (S) ($p \leq 0,05$), самоповаги (S_I) ($p \leq 0,05$), аутосимпатії (S_{II}) ($p \leq 0,05$), саморозуміння (S_7) ($p \leq 0,01$) та позитивно – з показником самозвинувачення (S_5) ($p \leq 0,01$). Таким чином, для циклотимного типу характерна тенденція розширення спектру зв'язків з показниками самовідношення, що виражають посилення негативного ставлення до себе поліцейських, які входять у перспективну групу. Ті зв'язки, що виражали позитивне самовідношення, що відмічалось в адаптаційній групі, зникають. Це свідчить про звуження періоду гіпертимності та збільшення субдепресивної фази.

Показник дистимного типу (Дс) позитивно пов'язаний з показником самозвинувачення (S_5) ($p \leq 0,05$) та негативно – з показниками самоповаги (S_I) ($p \leq 0,05$), аутосимпатії (S_{II}) ($p \leq 0,05$). Розширення спектру зв'язків у порівнянні з адаптаційною групою поліцейських свідчать про вплив професійної кризи на кризу внутрішньоособистісну, що у контексті рис дистимного типу набуває особливого загострення і виявляється як домінування негативного зневажливого ставлення до себе. Подібна тенденція формує загальмованість та

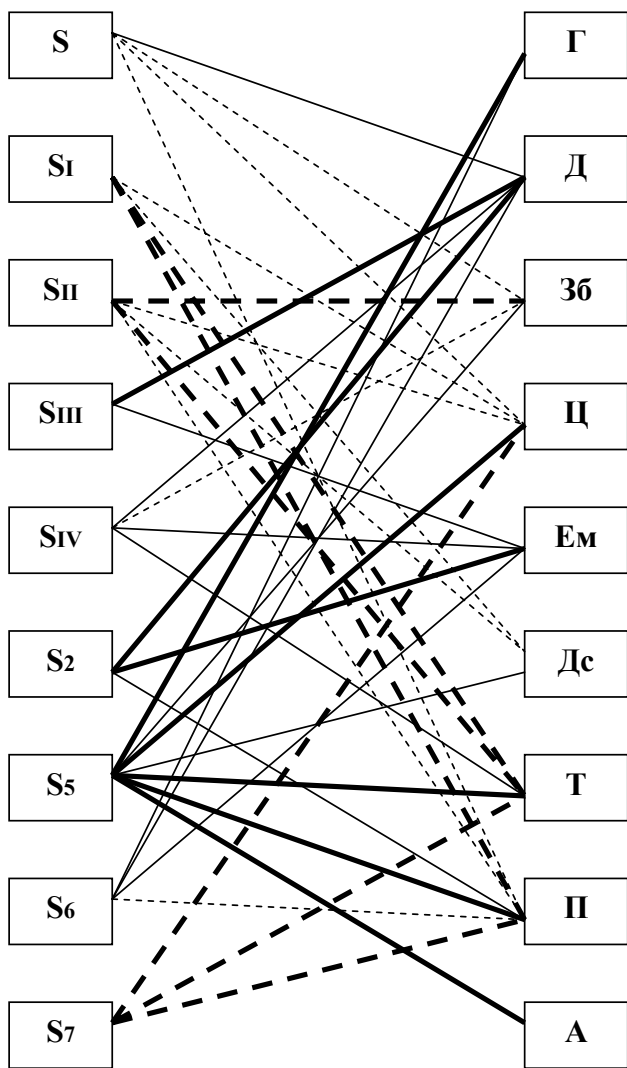
невпевненість в момент прийняття рішення та необхідності його реалізації.

Показник тривожного типу (Т) позитивно корелює з показниками самоінтересу (S_{IV}) ($p \leq 0,05$), самозвинувачення (S_5) ($p \leq 0,01$). З показниками самоповаги (S_I) ($p \leq 0,01$), аутосимпатії (S_{II}) ($p \leq 0,01$), саморозуміння (S_7) ($p \leq 0,01$) відмічаються негативні зв'язки. Характер зв'язків свідчить про амбівалентність протікання внутрішніх станів та специфіки прийняття рішень у професійній та особистісній сферах. Саме подібне сполучення тривожних особистісних рис та специфіки ставлення до себе виступає серйозною підставою для формування внутрішньоособистісного конфлікту поліцейських зі стажем служби в МВС до 5 років.

Показник афективно-екзальтованого типу (А) позитивно корелює з показником самозвинувачення (S_5) ($p \leq 0,01$). Наявність такого кореляційного зв'язку відображає типове співвідношення рис, пов'язаних з підвищеною емоційністю, експресивністю, та таких особливостей емоційної сфери як схильність до переживання почуття провини. Водночас саме така типовість, відсутність зв'язків з іншими показниками самовідношення, які притаманні рисам інших типів акцентуацій, вказує на повільне входження у внутрішньоособистісну кризу.

Суттєве зниження загального рівня напруження внутрішньої та зовнішньої емоційної сфери поліцейських, які складають перспективну групу, тобто підвищення професійного досвіду та статусу за вислугою виступають фактором, який природним способом гармонізує особистість та дозволяє знизити ризик виникнення внутрішньоособистісного конфлікту поліцейських (хоча загальний показник внутрішнього конфлікту залишається досить високим). Це протиріччя ми пов'язуємо зі специфічними умовами проходження служби поліцейськими – вона завжди залишається досить стресогенною та конфліктною. Оскільки внутрішньоособистісний конфлікт – це емоційне переживання, ми вважаємо, що зниження рівня виразності внутрішніх емоційних станів в перспективній групі відображає позитивні адаптаційні процеси професійного та особистісного становлення поліцейських, зрілість та адекватність прийняття й реалізації професійно значущих рішень (що не виключає, на наш погляд, наявності внутрішньоособистісного конфлікту, пов'язаного з постійними психоемоційними напруженнями, частими та значними негативними переживаннями).

Розвинена група. Передбачає високий рівень та автоматизацію професійних знань, вмінь та навичок. Стаж перебування поліцейських в МВС не перевищує десяти років. Особливості прийняття та реалізації рішень в умовах внутрішньоособистісного конфлікту

Рис. 2. Кореляційна плеяда показників самовідношення та акцентуацій характеру поліцейських до 5 років стажу служби

Примітка: (S)-інтегральний показник «Я», (S_I)-самоповага, (S_{II})-аутосимпатія, (S_{III})-очікування позитивного відношення від інших, (S_{IV})-самоінтерес, (S_I)-самовпевненість, (S₂)-відношення інших, (S₃)-самоприйняття, (S₄)-самокерівництво, самопослідовність, (S₅)-самозвинувачення, (S₆)-самоінтерес, (S₇)-саморозуміння, (Г)-гіпертимний тип, (Зб)-застрягаючий, (Ем)-емотивний, (П)-педантичний, (Т)-тривожний, (Ц)-циклотимний, (Д)-демонстративний, (В)-збудливий, (Дс)-дистимний, (А)-афективно-екзальтований.

визначаються всіма трьома складовими компонентами.

На малюнку 3. показано, що показник збудливого типу (Зб) у поліцейських розвинутої групи негативно корелює з показниками самоповаги (S_I) (p ≤ 0,05), саморозуміння (S₇) (p ≤ 0,05), що суттєво заглиблює та деформує ті особистісні конструкти, які лежать в основі формування захисних механізмів, а їхня відсутність або слабка розвиненість і виступає

фактором ризику формування внутрішньоособистісного конфлікту та впливає на проблеми у прийнятті та реалізації рішень.

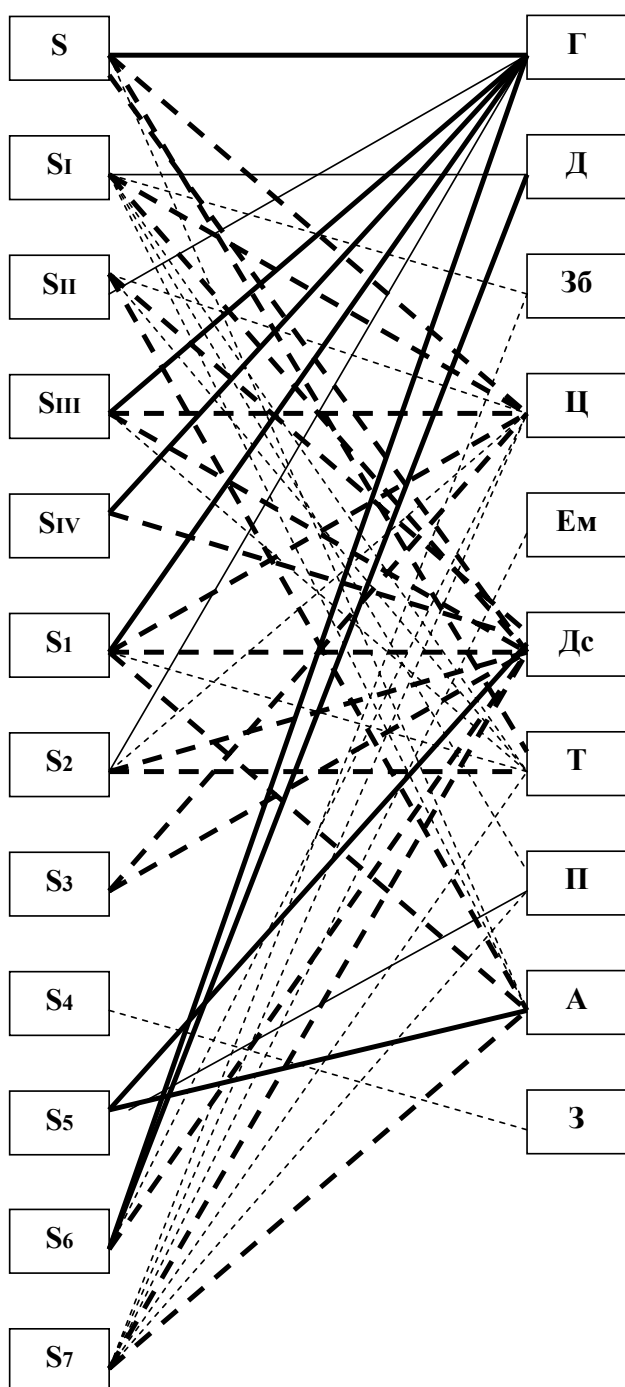
Показник циклотимного типу (Ц) демонструє негативні зв'язки практично зі всіма показниками самовідношення: з інтегральним показником самовідношення «Я» (S) (p ≤ 0,01), самоповаги (S_I) (p ≤ 0,01), аутосимпатії (S_{II}) (p ≤ 0,01), очікування позитивного відношення від інших (S_{III}) (p ≤ 0,01), (S₂) (p ≤ 0,05), самовпевненості (S_I) (p ≤ 0,01), самоприйняття (S₃) (p ≤ 0,01), самоінтересу (S₆) (p ≤ 0,05), саморозуміння (S₇) (p ≤ 0,05). Характер зв'язків свідчить про збереження тенденції до негативного самовідношення та досить серйозне занурення у внутрішньоособистісні проблеми та неможливість їхнього розв'язання без сторонньої професійної допомоги. Адекватність прийняття рішень потребує постійного контролю свідомості.

Показник дистимного типу (Дс) позитивно корелює з показником самозвинувачення (S₅) (p ≤ 0,01). Негативні зв'язки відмічаються з інтегральним показником самовідношення «Я» (S) (p ≤ 0,01), самоповаги (S_I) (p ≤ 0,01), аутосимпатії (S_{II}) (p ≤ 0,01), очікування позитивного відношення від інших (S_{III}), (S₂) (p ≤ 0,01), самоінтересу (S_{IV}), (S₆) (p ≤ 0,01), самовпевненості (S_I) (p ≤ 0,01), самоприйняття (S₃) (p ≤ 0,01), саморозуміння (S₇) (p ≤ 0,01). Негативні зв'язки з означеними показниками самовідношення виступають емпіричними гарантантами розвитку повного та досить глибокого внутрішньоособистісного конфлікту у представників дистимного типу зі стажем служби в МВС до 10 років.

Аналогічна ситуація спостерігається у поліцейських з тривожним типом характеру. Показник тривожного типу (Т) демонструє негативні зв'язки з такими показниками як: інтегральний показник самовідношення «Я» (S) (p ≤ 0,01), самоповаги (S_I) (p ≤ 0,05), аутосимпатії (S_{II}) (p ≤ 0,05), очікування позитивного відношення від інших (S_{III}), (S₂) (p ≤ 0,01), самовпевненості (S_I) (p ≤ 0,05), саморозуміння (S₇) (p ≤ 0,05).

Показник афективно-екзальтованого типу (А) позитивно корелює з показником самозвинувачення (S₅) (p ≤ 0,01), негативно – з інтегральним показником самовідношення «Я» (S) (p ≤ 0,05), самоповаги (S_I) (p ≤ 0,05), аутосимпатії (S_{II}) (p ≤ 0,01), самовпевненості (S_I) (p ≤ 0,01), саморозуміння (S₇) (p ≤ 0,01).

Внутрішній емоційний фон поліцейських розвинутої групи досить напружений – домінують сильно виражені внутрішні емоційні стани, а відсутність вираженої апатії свідчить про значну емоційну трансформацію конативного компонента особистості. Крім того, майже однакова представленість позитивних та негативних внутрішніх емоційних станів може свідчити про можливість пере-

Рис. 3. Кореляційна плеяда показників самовідношення та акцентуацій особистості поліцейських до 10 років стажу служби

Примітка: (S)-інтегральний показник «Я», (S_I)-самоповага, (S_{II})-аутосимпатія, (S_{III})-очікування позитивного відношення від інших, (S_{IV})-самоінтерес, (S_I)-самовпевненість, (S₂)-відношення інших, (S₃)-самоприйняття, (S₄)-самокерівництво, самопослідовність, (S₅)-самозвинувачення, (S₆)-самоінтерес, (S₇)-саморозуміння, (Г)-гіпертимний тип, (З)-застрягаючий, (Ем)-емотивний, (П)-педантичний, (Т)-тривожний, (Ц)-циклотимний, (Д)-демонстративний, (В)-збудливий, (Дс)-дистимний, (А)-афективно-екзальтований.

ходу кожного внутрішнього емоційного стану в короточасну афективну форму перебігу, яка буде характеризуватися бурхливим емоційним спалахом або повною байдужістю, що може захоплювати всю особистість поліцейського (наприклад, в нашому випадку це може бути перехід від відчуття внутрішнього вакууму до внутрішньої нудьги та пригніченості; від внутрішньої тривоги до внутрішньої агресії). Більш тривале перебування у таких станах може свідчити про професійну деформацію – необхідно контролювати час перебування особистості у відмічених внутрішніх емоційних станах або відмічати емоційний поріг поліцейських з досвідом роботи до 10 років, наприклад, для психічного стану гніву.

Висновки: Специфіка професійної діяльності з її постійним і підвищеним фактором ризику, моральним і фізичним напруженням в умовах невизначеної чи недостатньої інформації, високої відповідальності та дефіциту часу, вимагає від поліцейського приймати велику кількість самих різноманітних по своїй природі рішень, що зумовлюють внутрішні суперечності.

Загальний конструкт внутрішньоособистісного конфлікту поліцейських складається з трьох взаємозалежних та певним чином ієрархізованих компонентів: інтернального, екстернального та конативного. Ми визначили їх таким чином, оскільки вважаємо, що подібна структура дозволяє не тільки розкрити глибинно психологічний зміст феномену «внутрішньоособистісний конфлікт», але й побудувати систему превентивних заходів щодо його усунення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Антонова З. Внутрішньоособистісний конфлікт як криза професійного становлення майбутніх психологів. *Psychology Travelogs*. 2022. № 1. С. 32–47. URL: <https://doi.org/10.31891/PT-2022-1-3>.
2. Кісіль З.Р., Швець Д.В. Мотивація діяльності людини: Навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях / З.Р. Кісіль, Д.В. Швець. Одеса: Видавництво ОДУВС, 2023. 154 с.
3. Матієнко Т. В. Психологічний аналіз проблеми прийняття ефективних рішень в оперативно-розшуковій діяльності. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2008. № 1. С. 151–154.
4. Ликова М. Внутрішньоособистісний конфлікт як один із чинників розвитку лідерських якостей студентів. *Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2020. № 2-3(20). С. 83–92.